

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

17. Prima probatio istius sententiae ex varijs Augustini locis, quibus generaliter talem voluntatem efficacem electionis ad gloriam, ante meriti praescientiam statuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

omnium phraſi, electi & prædeſtinati dicuntur, illi qui ſalvandi ſunt. Sed ita de illis omnibus loquuntur, quamvis in eos multi reprobi ſint, quia æquum eſt nos de omnibus ſentire & loqui, quoſpie in Chriſto vivere certimus, donec Deus aliud pateſfaciat, quando illuminabit abſcondita tenebrarum & manifeſtabit conſilia cordium. Quid enim de Sanctis recentiores illi dicturi ſunt? Nam & *1. Corinth. 1.* Apoſtolus Corinthiõs omnes *Sanctificatos in Chriſto Jeſu, vocatoſq; ſanctos* nominat. Et ad *Romanos: Omnibus qui ſunt Romæ, dilectis Dei vocatis ſanctis.* Et ad *Ephelioſ: Omnibus ſanctis qui ſunt Epheli.* Et ita in omnibus fere Episto- *lis.* Sicut igitur omnes Sanctos vocat, quorum

non pauci erant ſancti, ſic etiam ex illa regula jam ante tradita, omnes electos & prædeſtinatos vocat, quamvis ex eis in eorum numero pauci ſint. Ut ſapè novitas mihi magnè eſſe videatur, qua recentior ille Scriptor, ut illas ignotiſſimas Auguſtino ſententias, quas tueretur aſſerat, confidenter dicit, nuſquam electos & prædeſtinatos reſtringi ad ſolos ſalvandos; cum potius nuſquam ad alios ſignificandos extendantur.

Et hæc ad illam objectionem qua ex Scripturarum ſacrarum phraſi petebatur, abunde ſatis ſunt. Nunc ad alterum caput, quod à nobis præſtandum eſſe ſupra diximus, accedamus.

CAPVT XVII.

Prima probatio iſtius ſententiæ ex varijs Auguſtini locis, quibus generaliter talem voluntatem efficacem electionis ad gloriã, ante meriti præſcientiam ſtatuit.

NA M, quia nonnulli qui non ſatis recto voto ſanctiſſimi Doctoris ſcripta percurrunt, ut eum in præconceptas ſuas ſententias quaquã vid trahant, etiam in hoc eum ſibi favere gloriãntur, quod nullam in Deo agnoverint efficacem intentionem gloriæ alicui conferendæ, ante præſcientiam meritõrum, operæ præmium fuerit ex alijs diverſis capitibus & locis, quàm eis quæ libavimus, ſententiam ejus, adjuutorio medicinali potentiſſimo, quod tantopere prædicavit, conſentaneam pateſcere. Nam quamvis ipſe difficultatem iſtam nunquam ex profeſſo diſputaverit, ut quam per le ſuppoſita tali medicinali adjuutorij natura, cui libet mediocriſ Philoſophiæ vel communis iudicij viro perſpicuam eſſe crederet; non tamen propterea de hac re nihil ei ſubinde per tranſſennam excidit, ex quo mens ejus manifeſta, & certa intelligi poſſe videatur.

Imprimis enim docet Auguſtinus diverſis in locis, quod quando Deus vult aliquem ad ſalutem, & ad regnum cælorum adducere, tanta tunc efficaciac hoc in hominum voluntatibus exequatur, ut nihil eum impedire poſſit, quo minus ſinem ſuum quem obtinere voluit, aſſequatur. Hoc autem aperte ſignificat, præcedere tunc in Deo efficacem intentionem aſſequendi finis, qui eſt conſtitutio in regno cælorum, & ex illius efficaciac fieri, ut omnia obſtacula perrumpantur: Deo, inquit, *volenti ſalvum facere nullum hominum reſiſit arbitrium.* Sic enim velle & nolle in volenti aut nolenti eſt præſtate, ut divini voluntatem non impediat nec ſuperet præſtatem. Vbi clare ſignificatur efficacem voluntatem ſalvandi, cauſam eſſe, cur tantã fortitudine omnia impedimenta diſſidentur, & voluntates ipſe quantumvis pertinaces torqueantur ad aſſequendum ſeruum Dei, qui eſt ſalvum facere. Nam ſalvum facere non eſſe aliud Auguſtino, quàm conſtituere ſalvum in regno Dei, ex ipſo eodem certum eſt, qui hoc ipſum declarat ſimilitudine à Saule ſumptã, quem cum voluit conſtituere Deus Regem in

regno Iſrahel, omnium voluntatem inclinavit ut fieret quod decreverat. Nam in eodem capite declarans, id quod verbis citatis dixerat: *Non eſt itaque dubitandum voluntati Dei, qui in cælo & in terra omnia quæcumque voluit fecit, humanas voluntates non poſſe reſiſtere, quo minus faciat ipſe quod vult, quandoquidem etiam de ipſis hominum voluntatibus, quod vult eum vult facit.* Quis non videt hic voluntatem Dei efficaciffimam de aſſequendo intento fine, cauſam eſſe cur talia ad convertendas voluntates eligat inſtrumenta, ut non poſſint reſiſtere? Fincem autem iſtum eſſe quem dixi, ſalvum facere, hoc eſt, conſtituere ſalvum in regno Dei, ex ſubjunctis patet ſimilitudinibus. Prima quidem de Saule: *Niſi forte quando Deus voluit Saulis regnum dare, ſic erat in poteſtate Iſrahelitarum ſubdere ſe membrato viro, ſive non ſubdere quod utique in eorum erat poſitum voluntate, ut etiã Deo valerent reſiſtere.* Altera verò de Davide, quem ut ibidem ait, Dominus in regnum ſucceſſu proſperiore conſtituit. Cum enim Deus eum vellet Regem facere, fecit ut hoc ipſum Iſrahelites vellent, quia inquit, *Deus hoc in eis egit qui in cordibus hominum quod voluerit operatur.* Et ut indicaret quanta poteſtate hoc fecerit, ne forte intento fine ſuo fruſtraretur: *Nunquid ille (Amasai) poſſet adverſari voluntati Dei, & non potius eius facere voluntatem, qui in eius corde operatus eſt per ſpiratum ſ. quo induſus eſt ut hoc veller, diceret, & ſaceret? Nempe, ut quemadmodum ſubijcit, conſtituerent Regem David ſuper omnem Iſrahel.* Itaque cõcludens diſcurſum ſuum eo proſus quo dixi modo, quod cum Deus intendit aliquem in regno cælorum conſtituere, nihil impedire poſſit, quo minus obtineat finem ſuum, ſic ſubjungit: *Si ergo cum voluerit Reges in terra Deus conſtituere, magis habet in poteſtate voluntates hominum quàm ipſi ſuas, quis alius facit ut ſalubris ſit correptio, & fiat in correpti corde correptio, ut CALESTI CONSTITVATUR IN REGNO? Eo cum iſta ipſa exempla propter aliam cauſam à Maſſilienſibus impugnata fuiſſent; omnem ambiguitatem, quæ cuſtoplã adhuc ſuper-*

esse posset, absterfit. Nam resumens in libro de prædeterminatione Sanctorum, id quod in alio jam citato de Correctione & gratia dixerat: Scripturâ esse, inquit, probavimus cum Deus VULT fieri, quod non nisi volentibus hominibus oportet fieri, inclinari eorum corda ut hoc velint, eo scilicet inclinante, qui in nobis mirabili modo & ineffabili operatur & velle. Quid sit autem illud quod Deus VULT, hoc est, intendit fieri, & tamen non nisi per homines oporteat fieri, statim adjicit: An forte quia ostendimus hoc Deum egisse in cordibus hominum, & ad hoc perduxisse quorum ei placuit voluntates, ut REX CONSTITVERETUR SAUL, SIVE DAVID, ideo hac exempla causa huic convenire non putant, quoniam non hoc est temporaliter REGNARE in hoc seculo, quod est in ÆTERNVM REGNARE CVM DEO. Et adhuc manifestius addit consequenter: Ac per hoc existimant AD REGNA TERRENA FACIENDA Deum inclinare, AD REGNUM VERO CÆLESTE OBTINENDVM Deum non inclinare quorum voluerit voluntates. Et statim probat etiam cum Deus vult Reges in cælo fieri, sic eorum corda converti: Sed puto, inquit, PROPTER REGNUM Cælorum non propter regnum terrenum esse dictum: Inclina cor meum &c. Crediderunt quotquot erant ordinati in vitam æternam, Quibus & alijs adductis litterarum sacrarum locis, tandem concludit: Audiant hæc & alia quæcumque non dixi, quibus ostenditur Deus ad REGNUM ETIAM CÆLORVM & ad VITAM ÆTERNAM PARARE & convertere hominum voluntates. Et adhuc inferius: Cognate autem quale sit, ut credamus ad constituenda regna terrena hominum voluntates operari Deum, & ad capeendam regnum cælorum homines operari voluntates suas. Et de Davidis ad regnum, tanquam ad intentum finem,

de præd. et sanct. c. 2. 2.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

A electione, & ejus à tribulationibus, liberatione, per quam finem istum assequi debebat, alio in loco: Cum ergo David Deus elegeret, & prælegisset & prædestinasset ad regnum, noluit & ipsum David anteregnum tenere, quam primo à persequentibus liberaret, ut etiam in hoc ipso figuraret nos, id est corpus eius cuius corpus caput Christus: hoc est, ut figuraretur, quod Deus ad istum modum etiam eligit, & prælegit, & prædestinat homines ad regnum cælorum, & hanc voluntatem liberando eos à tribulationibus exequitur. Si quisquam non delirus de rebus humanis ita loqueretur, ut diceret, quando Princeps supremus vult aliquem constituere tribunum militum, vel provinciam gubernatorem, ita hoc exequitur fortiter, ut nihil ei resistere possit, quin ita fiat, nemo nisi stolidus, dubitare posset, quin voluntas illa Principis esset efficax & antecederet prævisione absolute futuritionis mediocrum, quibus hoc exequitur. Ipsa est enim causa, cur media tam certa & infallibilia deligantur & adhibeantur, & futura sint ne forte propositum voluntatis istius irritum fiat. Ex quo sanè necesse est, plus Deum & efficacius finem diligere, æternam vitam & gloriam & regnum, quam ea quæ adhibet media, & mediorum assumptionem, non alia ex causa fluere, quam ex præconcepta efficaci intentione istius finis. Quod etiam aperte ac disertè dicit alio in loco, ubi de solo cælesti regno mentio fit: Ipse nos minus diligit quales nunc sumus; & huic ideo liberat, ne semper tales simus. Quod cum obscurius dictum esset, explicans quid hoc sibi velit: Ipse dominus illam que futura est vitam nostram, qualis in nobis futura sit sciens, hoc est æternam gloriam prædestinatione plus amat, ut ad eam nos amando perducatur.

In Psal. 51. initio.

Tract. alij. in Ioan.

CAPUT XVIII.

Secunda, ex voluntate singulari salutis parvulorum.

SECUNDO sæpè Augustinus in particulari de parvulis docet, quod quando vult omnes salvos facere in regno cælorum, impedit mortem omnesque causas, quibus inane fieret decretum voluntatis ejus, denique procurat oportune baptismum, quo in sanctitate moriantur, ne alioquin in eis prædestinata salus adimatur. In quo sane agendi & procurandi modo, velle quod finis ille salutis æternæ non efficaciter diligatur, antequam ista media adhibita esse videat, nec ex illo tanquam scopo fiat quod omnia cooperentur implenda intentioni Dei, nimiam videtur esse pervicacia. Sic ergo loquitur Augustinus: Quam queso allaturi sunt causam, quod alius sic gubernatur, ut baptizatus hinc exeat, alius infidelium manibus traditus, vel etiam fidelium, prius quam ab eis baptizandus offeratur, exspiret? Et instantius paulò post: Et cur providentia Dei, cui nostri capilli numerati sunt, sine cuius voluntate non cadit passer in terram que nec fato premitur, nec fortuitis casibus impeditur, nec alla iniquitate corrumpitur, ne remaneantur ad hæreticam cælestem non consulti

Epist. 105.

Ibid.

A omnibus parvulis filiorum suorum, & nonnulli consuevit etiam parvulis impiorum? Quod declarat exemplo parvuli ex stupro nati, qui casu baptizatus, sit æterni consorti & particeps regni. Quam questionem & alijs nonnullis locis facit, ita ut dicat, quod quibusdam parvulis quibus vult, etiam non volentibus neque currentibus subvenit, & alijs, quibus non vult subvenire, non subvenit, itemque quod parvulis fidelium pereuntibus, si vellet huius Lavacri gratiam procuraret, in cuius potestate sunt omnia. In ista igitur expedienda questione reddendaque istius diversitatis ratione plerumque Augustinus recurrit ad altitudinem iudiciorum Dei, quam in eo positam esse indicat, quod unum elegerit atque prædestinaverit, alterum non. Nam libro 4. contra Iulianum, cum eandem ventilasset questionem, eo tandem venit: Novit Dominus quis sunt eius; & in eorum salute atque in suam regnum introductione certa est voluntas eius, certa, quia nullis impedimentis obstantibus certo assequitur id quod vult, videlicet introductionem in regnum. Nam & in illo loco, Novit Dominus qui sunt

C. lib. 2. ad Bonif. c. 7. 4. cont. Iul. c. 8. Vide ibi de dono pers. c. 11. Lib. de Cor. & grat. c. 8.

Lib. 4. cont. Iul. c. 8.